

PROTOKÓŁ

Dnia 29 kwietnia 2011 roku

Sąd Okręgowy w Toruniu - IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Maleszka

Protokolant: st.sekr.sądowy Agnieszka Piórczyńska

na posiedzeniu jawnym

rozpoznał sprawę z odwołania **D S**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T

o zwrot składek

Posiedzenie rozpoczęto o godz. 12:30 zakończono o godz. 12.50

Po wywołaniu sprawy stawili się:

- wnioskodawczynie **D S** osobiście
- za organ rentowy pełnomocnik mgr **J M**, pełnomocnictwo w aktach

Przewodnicząca zreferowała stan sprawy.

Wnioskodawczynie oświadcza:

Cały czas podtrzymuję swoje stanowisko. Ja już w swoim odwołaniu pisałam, że powinien być okres 10-letni do zwrotu składek. Nie zgadzam się z przyjętym terminem 5-letnim.

Pełnomocnik organu rentowego oświadcza, że organ rentowy jest związany przepisem ustawy art. 94 ust. 2 o świadczeniach z opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych Dz.U 210 poz. 2135.

Wnioskodawczynie:

Chciałabym żeby sprawę rozstrzygnął Trybunał Konstytucyjny, w szczególności wypowiedział się o zgodności z konstytucją art. 94 ust. 2

Pełnomocnik organu rentowego sprawę pozostawia do uznania Sądu.

Wnioskodawczynie wnosi o odpis karty 18 akt

Sąd postanowił:

- 1) rozprawę odroczyć na termin z urzędu

- 2) na podstawie art. 193 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i art. 3 ustawy o Trybunale Konstytucyjnym z 1.VIII.1997 (Dz.U.Nr 102, poz. 643 z późn. zm.) przedstawić się do Trybunałowi Konstytucyjnemu z pytanie prawne czy art. 94 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz.U. z 2008r. Nr 164 poz. 1027 ze zm.) jest zgodny z art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Zaskarżoną decyzją z stycznia 2011r. (znak sprawy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T na podstawie art. 83 ust. 3 i art. 24 ust. 6a oraz art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (teks.jedn. z 2009r. nr 205 poz. 1585 z późn. zm.) w związku z art. 94 ustawy z dnia 24 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. 210 poz. 2135 ze zm.) odmówił dokonania zwrotu składek na Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego za okres od 12/1999 do 11/2005 w kwocie zł, dokonał zwrotu nienależnie opłaconych składek na Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego za okres od 12/2005 do 04/2009 oraz 06/2009 do 12/2009 w kwocie zł. Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za 05/2009 w kwocie zł.

W uzasadnieniu organ rentowy podniósł, że w dniu 30 listopada 2010r. do Inspektoratu wpłynęła decyzja Narodowego Funduszu Zdrowia Kujawsko-Pomorskiego Oddziału Wojewódzkiego w Bydgoszczy nr:

2/2010. W decyzji wskazano, że D S w okresie od grudnia 1999r. do grudnia 2009r. nie podlegała dobrowolnemu ubezpieczeniu zdrowotnemu. W związku z otrzymaną decyzją w dniu 9 grudnia 2010r. D S złożyła wniosek o zwrot nienależnie opłaconych składek na dobrowolne ubezpieczenie zdrowotne. Z dokumentów zgromadzonych w sprawie i po dokonanej analizie konta na dzień 3 stycznia 2011r. ZUS ustalił nadpłatę za okres wskazany w decyzji NFZ na niżej wymienionych funduszach:

- na FUZ w kwocie zł;
- na FPiGŚP za 05/2009 w kwocie zł (wpłata błędnie zakwalifikowana)

Zakład podniósł, że zgodnie z art. 94 ustawy z dnia 24 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków (Dz.U.nr 210 poz. 2135 ze zm.) termin na dochodzenie zwrotu nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne wynosi 5 lat wobec powyższego z uwagi na przedawnienie nadpłata na FUZ za okres od 12/1999 do 11/2005 w kwocie zł nie podlega zwrotowi, natomiast nadpłata na FUZ za okres od 12/2005 do 04/2009 oraz od 06/2009 do 12/2009 w kwocie zł oraz na FPiGŚP za 05/2009 w kwocie zł będzie wyasygnowana w obowiązującym terminie.

Postanowieniem z dnia 21 stycznia 2011r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T sprostował oczywistą omyłkę pisarską w sprawie odmowy dokonania zwrotu składek na Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego za okres od 12/1999 do 11/2005 w kwocie zł wydanej w dniu stycznia 2011r. znak polegającą na wskazaniu prawidłowej daty ustawy o świadczeniach z opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych w ten sposób, że w miejsce stwierdzenia wskazania daty uchwalenia ustawy z dnia 24 sierpnia 2004r. winno być z dnia 27 sierpnia 2004r. Jednocześnie nadmienając, że przedmiotowo ustawa została ujednolicona w Dzienniku Ustaw w 2008r. Nr 164 poz. 1027 ze zm.

Od powyższej decyzji odwołanie złożyła wnioskodawczyni D
S wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji i zasądzenie zwrotu na Fundusz
Ubezpieczenia Zdrowotnego za okres od grudnia 1999 do listopada 2005r. w
kwocie zł lub uchylenie zaskarżonej decyzji.

Wnioskodawczyni podniosła, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił
zaskarżoną decyzją wypłaty nadpłaconych składek za okres od 12/1999 do
11/2005 i stwierdził, że należna nadpłata nie podlega zwrotowi w związku z
upływem terminu 5 lat. Wnioskodawczyni nie zgodziła się z decyzją ponieważ nie
zgadza się z tym, że ZUS po 10 latach uznał, że składki opłacała nienależnie, a
przez ten okres składki przyjmował nie próbując nawet wyjaśnić czy wpłacane są
zasadnie. Dodatkowo podniosła, że po zakończeniu prowadzenia działalności
gospodarczej uzyskała informację od Zakładu, że musi odpowiednim kodem
zgłosić się do ubezpieczenia zdrowotnego dobrowolnego, co uczyniła i przez cały
okres regularnie opłacała składki. Dodatkowo podkreśliła, że ZUS powinien
wypłacić całe nadpłacone składki za 2005r. ponieważ okres od stycznia do
grudnia 2009r. był okresem korespondencji prowadzonej między Zakładem
Ubezpieczeń Społecznych, a Narodowym Funduszem Zdrowia w Toruniu.
Wnioskodawczyni uważa, że nie z jej winy tak długo przebiegał okres
wyjaśnienia sprawy między tymi organami.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych w odpowiedzi na odwołanie podtrzymał swoje
stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji dodatkowo podnosząc, że zgodnie z
art. 24 ust. 6a cytowanej ustawy nienależnie opłacone składki podlegają
zaliczeniu przez Zakład z urzędu na poczet zaległych lub bieżących składek, a w
razie ich braku na poczet przyszłych składek chyba, że płatnik składek złoży
wniosek o zwrot składek.

Mając powyższe na uwadze nadpłata na: Fundusz Zdrowia za okres od 12/2005
do 04/2009 oraz od 06/2009 do 12/2009 w kwocie zł

Fundusz Pracy i Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za 05/2009 w
kwocie zł została zwrócona Danucie Schmelter w dniu 7 stycznia 2011r.

Strony na rozprawie w dniu 17 marca 2011r. podtrzymały swoje
stanowisko, a na rozprawie w dniu 29 kwietnia 2011r. wnioskodawczyni złożyła
wniosek o zadanie pytania prawnego do Trybunału Konstytucyjnego w
przedmiocie zgodności art. 94 ust. 2 ustawy 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach
opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz.U. z
2008r. Nr 164 poz. 1027 ze zm.) z Konstytucją.

Pełnomocnik organu rentowego pozostawił sprawę do uznania Sądu.

Zgodnie z przepisem art. 94 ust. 2 ustawy z 27 sierpnia 2004r. o
świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst
jednolity Dz.U. z 2008r. Nr 164 poz. 1027 ze zm.) zwrotu nienależnie opłaconych
składek na ubezpieczenie zdrowotne nie można dochodzić jeżeli od dnia jej
opłacenia upłynęło 5 lat. W myśl przepisu art. 94 ust. 1 cytowanej ustawy zwrot
nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne następuje na
zasadach określonych w przepisach o Systemie Ubezpieczeń Społecznych. W
zakresie zwrotu nienależnie opłaconych składek na Ubezpieczenie Zdrowotne
ustawodawca odsyła do zasad określonych w przepisach o systemie ubezpieczeń
społecznych. Określił od także barierę czasową po upływie której nie można
dochodzić zwrotu tych składek ustalając ją na 5 lat (Bożena Łukasik, komentarz
do art. 94 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej
finansowanych ze środków publicznych J.Nowak-Kubiak, P.Łukasik *(ustawa z
dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze*

środków publicznych, ABC 2007, stan prawny na dzień 1 października 2006r. w programie komputerowym LEX. Tak więc co do zasady zwrot nienależnie odprowadzonych składek na ubezpieczenie zdrowotne następuje na zasadach określonych w przepisach o Systemie Ubezpieczeń Społecznych. Znajdą w tym przypadku odpowiednie zastosowanie art. 24 ust. 6a i następne ustawy o Systemie Ubezpieczeń Społecznych. Zwrotu nienależnej składki na Ubezpieczenie Zdrowotne dokonuje podmiot odpowiedzialny za pobór i ewidencjonowanie składek czyli Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ewentualnie w przypadku ubezpieczenia rolników Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego) jednak zwrotu nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenie Zdrowotne nie można dochodzić, jeżeli od dnia ich opłacenia upłynęło 5 lat (taki sam pogląd wyraził Andrzej Sidorko w komentarzu do ustawy 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, K.Baka, G.Machulak, A.Pietraszewska-Macheta, A.Sidorko (ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ABC 2007, stan prawny na dzień 1 stycznia 2010r. w programie komputerowym LEX)

Literalne brzmienie art. 94 ust. 2 cytowanej wyżej ustawy, jak i cytowane wyżej poglądy przedstawicie doktryny prawa ubezpieczeń społecznych wskazuje na pięcioletni termin do żądania zwrotu nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenia zdrowotne. Przepis art. 94 ust. 2 stanowi przepis szczególny w stosunku do art. 94 ust. 1 w związku z art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych dlatego należałoby uznać, że co prawda co do zasady do zwrotu nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne stosuje się zasady określone w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych niemniej jednak odesłanie do przepisów ustawy systemowej nie dotyczy bariery czasowej po upływie, której nie można dochodzić zwrotu nienależnie opłaconych składek. Przepis art. 94 ust. 2 cytowanej ustawy zawiera regulację szczególną względem ust. 1 tego samego artykułu, która tym samym wyłącza zastosowanie przepisu art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998r. o Systemie Ubezpieczeń Społecznych.

Na gruncie ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych dochodzi zatem do zróżnicowania sytuacji prawnej ubezpieczonego i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w zakresie terminu dochodzenia należności.

W przypadku roszczeń ubezpieczonego o zwrot nienależnie opłaconych składek art. 94 ust. 2 cyt. Ustawy przewiduje termin pięcioletni natomiast należności Zakładu ulegają przedawnieniu z upływem 10 lat art. 24 ust. 4 w zw. z art. 32 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2009 Nr 205 poz. 1585) tj.

W wyroku z 26.V.2010 (sygn. P 29/08) Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że art. 24 ust. 7 ustawy z dnia 13.X.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U z 2009, Nr 205, poz. 1585 i Nr 218, poz. 1690) jest niezgodny z art. 32 w związku z art. 64 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W uzasadnieniu tego orzeczenia Trybunał Konstytucyjny stwierdził, m.in., że w swoim dotychczasowym orzecznictwie Trybunał wielokrotnie wypowiedział się o konieczności zachowania symetryczności pozycji państwa i podmiotów publicznych wobec podmiotów prywatnych. Istnieje cała linia orzecnicza Trybunału, zgodnie z którą gwarancją zachowania proporcjonalności ograniczania praw w celu realizacji interesu publicznego jest za każdym razem właściwe zrównoważenie interesu prywatnego i publicznego (zob. zamiast wielu

wyrok TK z 26 listopada 2007 r., sygn. P 24/06, OTK ZU nr 10/A/2007, poz. 126, pkt 7.2.).

Zachowanie tej symetrii jest szczególnie istotne w zakresie ochrony praw majątkowych w podobnych sytuacjach. W sprawie o sygn. P 24/06 Trybunał uznał za niezgodne z art. 32 Konstytucji przyznanie hipotece przymusowej ustanowionej na rzecz Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego zabezpieczającej zobowiązania podatkowe, zaległości podatkowe i odsetki za zwłokę pierwszeństwa przed hipotekami ustanowionymi na rzecz zabezpieczenia innych należności. Trybunał stwierdził nadto, że wkroczenie państwa w sferę działania właściwą dla podmiotów prywatnoprawnych nakłada znaczne ograniczenia na możliwości państwa. Podobnie w wyroku z 7 maja 2001 r. (sygn. K 19/00, OTK ZU nr 4/2001, poz. 82, pkt 2), Trybunał stwierdził: "jeżeli państwo pośrednio lub bezpośrednio uczestniczy w życiu gospodarczym w formie kooperacji z podmiotami prywatnymi i dopuszcza tę kooperację w formach właściwych dla prawa prywatnego, winno przestrzegać zasad ustanowionych dla analogicznej kooperacji podmiotów prywatnych".

Stwierdzając nierówność stron w stosunkach prawnych, w których występuje, Trybunał orzekał o niezgodności z Konstytucją przepisów będących źródłem nieuzasadnionego uprzywilejowania silniejszej strony stosunku prawnego. W innej sprawie o sygn. P 11/07, której przedmiotem była relacja między organem rentowym a ubezpieczonym, Trybunał orzekł, że władcza pozycja organu rentowego w ramach stosunku ubezpieczenia społecznego nie może być podstawą do łagodniejszego traktowania go jako podmiotu zobowiązanego do wypłacania w określonym terminie świadczenia, w szczególności obowiązku odsetkowego. Wręcz przeciwnie - to ubezpieczony jako strona słabsza mógłby być faworyzowany (pkt 5). Z kolei w wyroku w sprawie o sygn. K 37/07, której przedmiotem była relacja prawna między przewoźnikiem a konsumentem, Trybunał stwierdził, że ustawodawca winien powstrzymać się od uchwalania regulacji, które ograniczałyby właściwą ochronę konsumenta, czy wręcz go jej pozbawiały (pkt 5.2.).

Przykładu równorzędnego traktowania podmiotu zobowiązanego do świadczenia na rzecz państwa i organu władzy publicznej w zakresie wzajemnych rozliczeń dostarczają przepisy ordynacji podatkowej dotyczące postępowania w razie nadpłaty podatku w zestawieniu z przepisami dotyczącymi przedawnienia zobowiązania podatkowego. Art. 80 § 1 ordynacji podatkowej przewiduje pięcioletni termin dochodzenia zwrotu nadpłaconego podatku. Taki sam termin przedawnienia obowiązuje w odniesieniu do zobowiązania podatkowego (art. 70 § 1 ordynacji podatkowej). Przywołany przykład jest tym bardziej zasadny do oceny przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, że ustawa ta wyraźnie przewiduje stosowanie przepisy ordynacji podatkowej do składek na ubezpieczenia społeczne (art. 31 u.s.u.s.). Art. 80 ordynacji podatkowej nie został wprawdzie wymieniony w art. 31 u.s.u.s. wśród przepisów znajdujących odpowiednie zastosowanie do u.s.u.s., jednak zawiera regulację sytuacji analogicznej do sytuacji zwrotu nienależnie opłaconej składki na podstawie u.s.u.s.

Trybunał stwierdza, że art. 24 ust. 7 u.s.u.s., wciąż obowiązujący w przypadkach nienależnych składek opłaconych przed 8 maja 2003 r. różnicuje niezgodnie z Konstytucją pozycję płatnika (ubezpieczonego) względem ZUS w zakresie ochrony praw majątkowych, ponieważ nakłada pięcioletni termin

dochodzenia należności z tytułu składek ubezpieczeniowych, podczas gdy analogiczny termin dla ZUS wynosi 10 lat.

Konkludując, Trybunał nie znajduje uzasadnienia słabszej ochrony praw majątkowych płatnika (ubezpieczonego) względem ZUS poprzez ograniczenie możliwości dochodzenia przez niego zwrotu nienależnie opłaconych składek do pięciu lat, w przeciwieństwie do terminu dziesięciu lat przysługującego Zakładowi. Bezzasadne różnicowanie możliwości rozliczenia wzajemnych należności płatnika (ubezpieczonego) i ZUS narusza tym samym konstytucyjną gwarancję równej dla wszystkich ochrony praw majątkowych. W tym zakresie kwestionowany przez sąd pytający art. 24 ust. 7 u.s.u.s. narusza art. 32 w związku z art. 64 ust. 2 Konstytucji.

Sąd Okręgowy ma świadomość tego, że trwają prace nad zmianą przepisu art. 94 ust. 2 cyt. ustawy poprzez uchylenie tego przepisu, jednakże Sąd Okręgowy nie może sam uznać, że przepis art. 94 ust. 2 cytowanej ustawy jest niekonstytucyjny i na tej podstawie odmówić zastosowania tego przepisu. Jak uznał Z.Czeszejko-Sochacki wątpliwości Sądu co do konstytucyjności aktu normatywnego mające wpływ na rozstrzygnięcie toczącej się przed Sądem sprawy mogą być usunięte jedynie w drodze pytania prawnego (art. 193 Konstytucji) (zob. Z.Czeszejko-Sochacki, *Sądownictwo Konstytucyjne Tradycja a Współczesność, Zgromadzenie Ogólne Sędziów Trybunału Konstytucyjnego 14 marca 2001r, Studia i Materiały, t.XII Warszawa 2001, s 59*) Trybunał Konstytucyjny orzekł, że „bezpośrednie stosowanie Konstytucji nie oznacza kompetencji do kontroli konstytucyjności obowiązującego ustawodawstwa przez sądy i inne organy powołane do stosowania prawa. Tryb tej kontroli został bardzo wyraźnie i jednoznacznie ukształtowany przez samą Konstytucję. Art. 188 Konstytucji RP zastrzega bowiem do wyłącznej kompetencji Trybunału Konstytucyjnego orzekanie w wymienionych w nim sprawach bez względu na to czy rozstrzygnięcie ma mieć charakter powszechnie obowiązujący, czy też ma ograniczać się tylko do indywidualnej sprawy. Funkcjonuje bowiem domniemanie konstytucyjności przepisów prawnych. Domniemanie zgodności ustawy z Konstytucją może być obalone jedynie wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego, a związanie sędziego ustawą obowiązuje dopóty, dopóki ustawie tej przysługuje moc obowiązująca” (wyrok z dnia 31 stycznia 2001r. sygnatura akt: P 4/99, OTK z 2001r., Nr 1, poz.5)

Odpowiedź Trybunału Konstytucyjnego na pytanie ma decydujący wpływ na rozstrzygnięcie sprawy z odwołania D S przeciwko ZUS o zwrot składek.

Mając na względzie powyższe uwagi Sąd Okręgowy postanowi przedstawić Trybunałowi Konstytucyjnemu stosowne pytanie prawne.

Przewodniczący:
SSO Małgorzata Maleszka

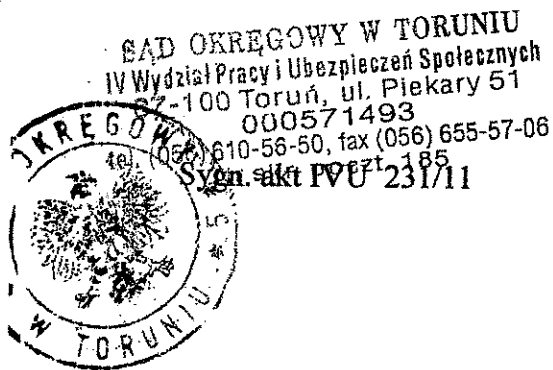
Protokolant:

Agnieszka Piórczyńska

Na oryginale właściwe podpisy
Za zgodność odpisu z oryginałem

Toruń, dnia 09.06.2011
z up. Kierownika Sekretariatu

Agnieszka Piórczyńska
Starszy Sekretarz Sądowy

POSTANOWIENIE

Dnia 8 lipca 2011 roku

Sąd Okręgowy w Toruniu – IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący Sędzia SO Małgorzata Maleszka

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
sprawy **Danuty Schmelter**
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Toruniu
o zwrot składek

w związku z odwołaniem **Danuty Schmelter**
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Toruniu
z dnia 5 stycznia 2011 roku Nr 560300/411/2814/2010

postanawia:

- 1) uzupełnić uzasadnienie postawionego w pytaniu prawnym zarzutu dotyczącego niezgodności art. 94 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach z opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2008, Nr 164, poz. 1027 ze zm.) z art. 32 Konstytucji.

Przepis art. 94 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2008, Nr 164, poz. 1027 ze zm.) w zakresie zwrotu nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenia zdrowotne odsyła do zasad określonych w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych (ust. 1). Jednakże zwrotu nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne nie można dochodzić, jeżeli od dnia ich opłacenia upłynęło 5 lat (ust. 2). Przepis ten określa barierę czasową ustalając ją na 5 lat. Przepis zaś art. 93 ust. 1 stanowi, że składki na ubezpieczenie zdrowotne oraz należności z tytułu odsetek za zwłokę nieopłacone w terminie podlegają ściągnięciu na zasadach określonych w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych.

Ust. 2 należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne ulegają przedawnieniu na zasadach określonych w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych.

Zgodnie z art. 24 ust. 4 w zw. z art. 32 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych z 13 października 1998r. (tekst jednolity Dz.U. z 2009, Nr 205, poz. 1585 z późn.zm.) należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne ulegają przedawnieniu po upływie 10 lat licząc od dnia w którym stały się wymagalne. Zatem ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych określa w art. 24 ust. 4 dwukrotnie dłuższy niż termin dochodzenia zwrotu nienależnie opłaconych składek przez ubezpieczonych. Ponadto ustawa przewiduje również zawieszenie terminu biegu przedawnienia należności na rzecz ZUS, między innymi wówczas gdy wydanie decyzji jest uzależnione od rozstrzygnięcia zagadnienia wstępnego przez inny organ lub sąd (art. 24 ust. 5e). Natomiast w odniesieniu do roszczeń płatników o zwrot nadpłaconych składek brak jest możliwości zawieszenia

lub przerwania biegu terminu ich dochodzenia określonego w art. 94 ust. 2 ustawy o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych.

W niniejszej sprawie, w okresie od października 2009 do listopada 2010r. trwała korespondencja między Zakładem Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Toruniu, a Narodowym Funduszem Zdrowia. W dniu 30 listopada 2010r. do Inspektoratu ZUS wpłynęła decyzja Narodowego Funduszu Zdrowia Kujawsko-Pomorskiego Oddział w Wojewódzkim w Bydgoszczy nr: 02NFZ/WSSU/550-582-2/2010. W decyzji wskazano, że Danuta Schmelter w okresie od grudnia 1999r. do grudnia 2009r. nie podlegała dobrowolnemu ubezpieczeniu zdrowotnemu.

(dowód: decyzja Narodowego Funduszu Zdrowia)

W związku z otrzymaną decyzją w dniu 9 grudnia 2010r. Danuta Schmelter złożyła wniosek o zwrot nienależnie opłaconych składek na dobrowolne ubezpieczenie zdrowotne. Gdyby wnioskodawczyni złożyła wniosek wcześniej przed wydaniem decyzji przez Narodowy Fundusz Zdrowia to taki wniosek ZUS uznałby za bezprzedmiotowy i wnioskodawczyni nie otrzymałaby zwrotu nadpłaconych składek. Jednakże z uwagi na treść art. 94 ust. 2 ustawy o świadczeniach z opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydał zaskarżoną decyzję. Długotrwały proces wyjaśnień między Narodowym Funduszem Zdrowia a Zakładem Ubezpieczeń Społecznych spowodował konsekwencje w postaci braku możliwości domagania się zwrotu nadpłaconych składek za okres od października 2004r. do listopada 2005r.

Porównanie terminów z przepisów art. 94 ust. 2 ustawy o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych – pięcioletniego dochodzenia roszczeń wobec ZUS i art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych – dziesięcioletniego przedawnienia roszczeń ZUS wobec płatnika świadczy o wyraźnym zróżnicowaniu sytuacji prawnych organu rentowego i podmiotu ubezpieczonego. Prowadzi to do dyskryminacji polegającej na braku równoprawnej możliwości odzyskania nadpłaconych składek, tzn. braku prawa do żądania zwrotu tych składek w takim samym okresie, w jakim organ rentowy może egzekwować należność z tytułu składek nieopłaconych. Ubezpieczeni tracą prawo dochodzenia zwrotu nienależnych składek już po upływie pięciu lat od ich opłacenia, podczas gdy należności organu rentowego z tytułu składek przedawniają się po dziesięciu latach od daty ich wymagalności. Zatem przepis art. 94 ust. 2 narusza zasadę równości określoną w art. 32 st. 1 Konstytucji ponieważ bezpodstawnie różnicuje sytuację prawną podmiotów mających roszczenie z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne. Zgodnie z art. 32 ust. 1 Konstytucji, wszyscy są wobec prawa równi i wszyscy mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne. Zgodnie z art. 32 ust. 2 Konstytucji nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. W swoim orzecznictwie Trybunał Konstytucyjny wskazał, że art. 32 Konstytucji stanowi całość normatywną (między innymi wyrok w sprawie o sygnaturze P 10/01 pkt. 4, P 29/08 pkt. 5.1). Jego ustęp 1 formułuje w sposób ogólny zasadę równości jako normę konstytucyjną adresowaną do wszelkich organów władzy publicznej – zarówno do organów stosujących prawo jak i do organów stanowiących prawo. Z kolei ustęp 2 precyzuje bliżej znaczenie konstytucyjnej zasady równości. Wyraża uniwersalny charakter zasady równości i określa bliżej granice dopuszczalnych różnicowań podmiotów prawa. W myśl tego przepisu żadne kryterium nie może stanowić podstawy do różnicowań niesprawiedliwych i dyskryminujących określone podmioty. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego zasada równości formułuje nakaz równego, czyli jednakowego traktowania wszystkich adresatów norm prawnych charakteryzujących się w takim samym stopniu tą samą cechą relewantną co oznacza zakaz dyskryminowania jak i

faworyzowania takich osób. Zdaniem Sądu Okręgowego brak jest podstaw do słabszej ochrony praw majątkowych ubezpieczonego względem ZUS poprzez skrócenie możliwości dochodzenia przez niego zwrotu nienależnie opłaconych składek do 5 lat w przeciwieństwie do terminu lat 10 przysługującego Zakładowi. Ponadto ubezpieczony traci możliwość dochodzenia zwrotu nienależnie opłaconych składek po okresie 5 lat nawet jeżeli wszczął w terminie wszystkie czynności w celu dochodzenia swoich roszczeń wobec ZUS-u. Nie istniała bowiem możliwość zawieszenia lub przerwania biegu terminu wskutek toczącego się postępowania wyjaśniającego pomiędzy Narodowym Funduszem Zdrowia, a ZUS-em. Prowadzi to do sytuacji gdy płatnik mimo prawidłowego swojego postępowania, pozbawionego winy z jego strony jest obciążony konsekwencjami długotrwałego rozpatrywania sprawy przez organy i oczekiwania na wydanie decyzji i ograniczeń wynikających z treści art. 94 ust. 2 ustawy o świadczeniach z opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

- 2) odpowiedź na pytanie prawne będzie miała wpływ na rozstrzygnięcie sprawy toczącej się przed Sądem Okręgowym w Toruniu z wniosku Danuty Schmelter przeciwko ZUS. Stwierdzenie niekonstytucyjności różnicowania sytuacji prawnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w przypadku dochodzenia należności od ubezpieczonych oraz sytuacji prawnej ubezpieczonych w przypadku dochodzenia zwrotu od ZUS nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne spowoduje zmianę zaskarżonej decyzji i zobowiązanie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych do zwrotu składek na Fundusz Ubezpieczenia Zdrowotnego za okres od 11/2000-11/2005. Rozstrzygnięcie tej wątpliwości konstytucyjnej ma zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia zawisłej przed tutejszym sądem sprawy.

Przewodnicząca:

Sędzia Sędzią Małgorzata Maleszka

Na oryginale właściwe podpisy
Za zgodność odpisu z oryginałem

Toruń, dnia .....08...07...2011.....
z up. Kierownika Sekretariatu

Agnieszka Piórczyńska
Starszy Sekretarz Sądowy

